

ZDRUŽENJE VSO – NEGOVANJE VREDNOT SLOVENSKE OSAMOSVOJITVE

Beseda o Združenju VSO

Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve (v nadaljevanju Združenje VSO ali VSO), ki ima svoj sedež na Zaloški cesti 65 v Ljubljani v letu 2020 praznuje okroglih deset let. VSO je bil ustanovljen 23. decembra 2010, na dan ko smo se leta 1990 Slovenke in Slovenci na plebiscitu izrekli o samostojnosti in neodvisnosti RS. Prvi predsednik Združenja VSO je postal Ivan Oman, ki je danes tudi njen častni član. Od njega je vodenje prevzel Slavko Kmetič, od 2013 pa je predsednik Združenja VSO Aleš Hojs. VSO deluje na državni ravni in preko odborov po celi Sloveniji, zamejstvu in izseljenstvu.

Delovanje Združenja na lokalni ravni se deli na 13 pokrajin (kakor je bilo tudi 13 območnih enot leta 1990, ko se je oblikovala Manevrska struktura narodne zaščite oziroma kasneje poimenovana Slovenska vojska), ter na območne ali občinske odbore. Združenje VSO ima priznan status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu, z Ministrstvom za obrambo pa ima sklenjeno pogodbo o vojaško-civilnem sodelovanju. V okviru Združenja VSO deluje več sekcij, med njimi tudi pedagoška sekcija VSO, ki skrbi za prenos in širjenje znanja in vedenja o osamosvojitvi na osnovnošolski in srednješolski nivo. Združuje pedagoške delavce, ki jim vir navdiha pri delovanju predstavlja vzgoja za vrednoto domoljubja.

Poslanstvo VSO temelji na pomenu nastanka lastne države in procesa demokratizacije ter širjenju domoljubja. VSO izvaja svoje poslanstvo s pomočjo obeleževanja dogodkov, ki so pripeljali do omenjenih vrednot, izvedbo prireditev in okroglih miz, domoljubnih projektov za mlade, izdelave in vzdrževanja spominskih obeležij ter mednarodne in informativne, publicistične ter založniške dejavnosti. Še posebej pomembna sta dva zbornika dokumentov, ki ju je izdal Združenje VSO: *Bela knjiga slovenske osamosvojitve* in *Vojna za Slovenijo*. Prvi stik z VSO lahko ljudje dobijo na spletni strani VSO <https://vso.si>, več o delu in strokovnih vsebinah si posameznik lahko prebere v spletnem

časopisu Združenja VSO Glas domovine (www.glasdomovine.si), z veseljem pa obiskovalce pričaka tudi Muzej slovenske osamosvojitve na Cankarjevi 11 v Ljubljani. Muzejska zbirka VSO obsega dogodke iz časa demokratizacije Slovenije – od JBTZ, 57. številke Nove revije s prispevki za slovenski nacionalni program do Majniške deklaracije in priprave Demosa na prve večstrankarske volitve po II. svetovni vojni, ter sam proces slovenske osamosvojitve – od razorožitve TO RS, vzpostavitve Manevrske strukture narodne zaščite do vojne za Slovenijo in mednarodnega priznanja. V letu 2019 je muzej obiskalo tudi več šolskih in srednješolskih skupin. Za šolske skupine ima muzej pripravljenih več programov: pohod po poteh JBTZ, strokovno vodenje zgodovinarke po muzejski zbirki (ob priporočilu, da pedagoški delavci predhodno z učenci oz. dijaki opravijo vsaj eno šolsko uro seznanitve z osamosvojitveno vsebino) ali program glede na želje pedagoškega delavca oziroma šole.

VSO in poslanstvo dela za vrednoto domoljubja

VSO posebno pozornost posveča domoljubju v šoli. Leta 2007, v času ministrovanja dr. Milana Zvera, je bil namreč spremenjen zakon o osnovni šoli, kjer je bil v naboru obveznih predmetov spremenjen naslov obstoječega predmeta državljanska vzgoja in etika v naziv domovinska in državljanska vzgoja in etika, v procesu posodabljanja učnih načrtov pa tudi dodane vsebine domoljubja, v krovnem zakonu o šolstvu pa je bilo dodano določilo, da mora imeti vsaka vzgojno-izobraževalna inštitucija na pročelju izobešeno slovensko zastavo. Ne gre pozabiti tudi ukrepa iz leta 2000, ki ga je pripravil takratni minister za šolstvo, dr. Lovro Šturm, o obveznosti uporabe slovenske himne ob šolski obeležitvi dneva državnosti. Da bi učencem, dijakom in učiteljem omogočili čim več možnosti udejstvovanja pri vzgoji za domoljubje, je VSO pripravil tudi interaktivno spletno stran, namenjeno predvsem mladim in vsem zaposlenim na področju vzgoje in izobraževanja: www.domoljubje.si.

Spletna stran www.domoljubje.si ponuja nasvete pedagogom in staršem, kako umeščati domoljubne vsebine v pouk, besedilna in slikovna gradiva o osamosvojitvi, tekoči šolski koledar z dodanimi pomembnimi datumi v povezavi z osamosvojitvijo, poročila o izvedbi taborov za mlade in aktualne natečaje. Spletno stran ureja pedagoška sekcija VSO.

Pedagoška sekcija organizira tabore za mlade, lani že petega, ki potekajo na Štajerskem, v Mariboru, na Zavodu Antona Martina Slomška (ZAMS), pridružujejo pa se tudi dijaki iz drugih šol. Tabor poteka tako, da generacija mladih obiše Vojaški muzej v Mariboru, nato pa v prostorih ZAMS poslušajo predavanja pomembnih udeležencev vojne za Slovenijo. Vsako leto je ob stalnem jedrnem delu aktualen tudi poudarek v povezavi z domačimi in mednarodnimi dogodki, ki zadevajo delovanje demokracije. Lani so imeli udeleženci tabora priložnost poslušati predavanje o svetovnih totalitarizmih. Mladi v delavnici nato izmenjajo pričevanja svojih sorodnikov ali znancev, ki so se udeležili vojne za Slovenijo ali imeli drugo pomembno vlogo, povezano z njo ali osamosvojitvenimi procesi. Dolgoročni cilj je, da se tovrstni tabori širijo po slovenskih šolah, da bi tako resnično vsaka generacija imela priložnost slišati več o procesu slovenske demokratizacije in osamosvojitve.

Pedagoška sekcija je leta 2015 izvedla natečaj *Rad imam Slovenijo v Evropi*, ki je bil namenjen osnovnošolcem (od 6 do 15 let). Cilj natečaja je bil okrepiti zavest otrok o pomenu evropskih vrednot in demokracije v Sloveniji. Učitelji ali starši so imeli do 28. februarja 2015 čas, da risbico v obliki Slo-dla (oblika doodla) skupaj s podpisano prijavnico pošljejo po pošti na naslov Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve.

Ocenjevalna komisija Pedagoške sekcije VSO je ocenila izdelke, prispelo do roka, določenega v razpisu. Na natečaj je prispelo 110 izdelkov. Komisija je podala ocene in v skladu s točkovnikom izbrala 29 finalistov, katerih risbe so bile objavljene na spletni strani www.domoljubje.si, kjer so jih obiskovalci strani lahko všečkali. Vsi finalisti so dobili knjižne nagrade, najboljših 6 pa je bilo povabljenih v Bruselj na srečanje z evropskim poslancem dr. Milanom Zverom in ostalimi slovenskimi poslanci. Učenci in njihovi spremljevalci so si ogledali evropski parlament, sejo odbora parlamenta in se sestali z evropskimi poslanci – gostiteljem, dr. Milanom Zverom, z evropsko poslanko go. Patricijo Šulin ter evropskima poslancema Lojzetom Peterletom in dr. Igorjem Šoltesom.

Pedagoška sekcija pripravlja za jubilejno leto še bolj zanimive projekte, k njim pa bo povabila zlasti starejše osnovnošolke in osnovnošolce ter dijakinje in dijake vseh srednjih šol. Ob tem bo povabila tudi vse učitelje in šole k sodelovanju. Pedagoška sekcija, tako izpolnjuje eno izmed temeljnih načel – vzgojo za domoljubje.

Pedagoška sekcija VSO

*(za njo **Mojca Škrinjar**, profesorica angleškega in nemškega jezika, nekdanja učiteljica, ravnateljica, državna sekretarka na Ministrstvu za izobraževanje, danes pa poslanka v DZ RS)*